

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 91/5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSS-02294/2020-ERU

V Jihlavě dne 20. května 2020

Č. j.: 02294-15/2020-ERU

R O Z H O D N U T Í

Energetický regulační úřad, se sídlem Masarykovo nám. 91/5, 586 01 Jihlava, jako správní úřad věcně příslušný podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSS-02294/2020-ERU, zahájeném na návrh [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], ve věci sporu s obchodní společností Lidová energie s.r.o., se sídlem Kollárova 2346/2, 586 01 Jihlava, IČO: 05725615, podle § 141 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“),

r o z h o d l t a k t o :

Návrh na zahájení řízení, aby Energetický regulační úřad deklaroval, že právní vztah s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa na adrese [REDAKCE], [REDAKCE], EAN: [REDAKCE] založený mezi [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE], a obchodní společností Lidová energie s.r.o., se sídlem Kollárova 2346/2, 586 01 Jihlava, IČO: 05725615, smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 19. září 2017, nevznikl,

s e z a m í t á .

O d ů v o d n ě n í :

I. Podstata sporu a shrnutí důvodů

Energetický regulační úřad (dále též „ERÚ“) obdržel dne 26. února 2020 od [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] návrh na zahájení řízení podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. energetického zákona s obchodní společností Lidová energie s.r.o., se sídlem Kollárova 2346/2, 586 01 Jihlava, IČO: 05725615, následně modifikovaný podáním ze dne 10. března 2020, týkající se deklarace nevzniku závazku s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa EAN: [REDAKCE], založeného smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 19. září 2017.

V rámci vyličení skutkových okolností případu navrhovatelka zejména uvedla, že dne 30. března 2017, jako spotřebitel, s obchodní společností České aukce s.r.o., se sídlem Koblížná 47/19, Brno-město, 602 00 Brno, IČO: 04898648 (dále též „zprostředkovatel“), uzavřela smlouvu, formálně nadepsanou jako „Přihláška k výběrovému řízení nebo aukci nákupu elektrické energie a zemního plynu“, na základě níž mělo dojít k výběru dodavatele elektřiny s nejnižší cenovou nabídkou a následnému uzavření závazku jménem navrhovatelky, a to na základě písemného zmocnění.

Zprostředkovatel jako dodavatele elektřiny vybral odpůrce, se kterým dne 19. září 2017 uzavřel závazek s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa na adrese [REDAKCE], EAN: [REDAKCE].

Navrhovatelka přípisem ze dne 25. dubna 2019 vypověděla zmocnění udělené zprostředkovateli a rovněž přihlášku. O této skutečnosti následně navrhovatelka vyrozuměla odpůrce, přičemž zároveň vznesla dotaz ohledně možnosti ukončení závazku dohodou stran. V návaznosti na to se navrhovatelce telefonicky jménem odpůrce ozvala osoba, která tvrdila, že o ukončení závazku nemá obchodník s elektřinou zájem.

Navrhovatelka obšírně argumentovala tím, že smlouva podle § 50 odst. 2 energetického zákona je relativně neplatná. Navrhovatelka s ohledem na nutnost postavit právní poměr najisto závěrem vznesla návrh na deklaraci nevzniku závazku s předmětem dodávky elektřiny.

V rámci oznámení o zahájení správního řízení vyzval ERÚ k vyjádření obchodní společnost Lidová energie s.r.o. Odpůrce konstatoval, že trvá na platnosti závazku s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa navrhovatelky. Odpůrce zdůraznil, že navrhovatelka sama dne 10. října 2018 sdělila, že z důvodu zvýšení cen ze strany dosavadního dodavatele elektřiny požaduje změnu dodavatele dříve, než bylo původně sjednáno.

Z okolnosti sdělení zprostředkovatele z ledna 2019 o tom, že navrhovatelka výslovně a osobně požadovala snížení záloh za dodávku elektřiny, odpůrce taktéž dovozoval, že navrhovatelka si musela být vědoma existence závazku sjednaného s odpůrcem.

Energetický regulační úřad přípisem č. j.: 02294-10/2020-ERU poskytl oběma stranám sporu možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. V návaznosti na to účastníci samostatně předestřeli návrhy na smírné řešení sporu, nicméně k žádné dohodě nedošlo.

II. Posouzení věci

Obecně je předmětem řízení uplatněný nárok, který je vymezen předmětem (petitem) a základem, který tvoří právně relevantní skutečnosti, na nichž určitý subjekt svůj nárok zakládá. Předmětem tohoto řízení je uplatněný nárok zformulovaný v petitu, kterým se navrhovatelka domáhá deklarování skutečnosti, že právní vztah mezi navrhovatelkou a odpůrcem s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa na adrese [REDAKCE] EAN: [REDAKCE] nevznikl.

Podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. energetického zákona platí, že na návrh zákazníka v postavení spotřebitele odebírajícího elektřinu, plyn nebo tepelnou energii pro spotřebu

v domácnosti nebo zákazníka, který je fyzickou osobou podnikající, ERÚ rozhoduje o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a držitelem licence, jehož předmětem je dodávka nebo distribuce elektřiny, plynu nebo tepelné energie, vznikl, trvá nebo zanikl, a kdy se tak stalo.

Z listinného důkazního prostředku - smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 19. září 2017 (dále též „smlouva“) vyplývá, že závazek s předmětem dodávky elektřiny do odběrného místa na adrese [REDAKCE], EAN: [REDAKCE] (kategorie domácnost), byl s odpůrcem sjednán jménem zprostředkovatele na účet navrhovatelky. Závazek byl založen na dobu určitou v délce trvání tří let za cenu elektřiny VT 1299 Kč.

Výše uvedená okolnost značí, že navrhovatelka, jako zákazník odebírající elektřinu pro spotřebu v domácnosti, je osobou legitimovanou k podání návrhu ve smyslu citovaného kompetenčního ustanovení. Odpůrce naproti tomu je držitelem licence na obchod s elektřinou č. 141734410.

V rozsahu pravomocí svěřených energetickým zákonem je tedy ERÚ kompetentní předmětný spor mezi navrhovatelkou a odpůrcem rozhodnout.

Mezi účastníky řízení je sporná otázka vzniku závazku s předmětem dodávky elektřiny. Odpůrce v řízení argumentuje vznikem závazku v důsledku předchozího právního jednání navrhovatelky s obchodní společností České aukce s.r.o., již navrhovatelka udělila zmocnění mj. k podpisu příslušných smluv. Navrhovatelka oponuje tím, že inkriminovaný závazek nevznikl.

Závazek s odpůrcem byl uzavřen v zastoupení navrhovatelky (avšak na její účet), na základě předchozího závazku příkazního typu. Energetický regulační úřad konstatuje, že z obsahu návrhu na zahájení řízení je zcela patrné, že navrhovatelka si byla jasně vědoma důsledků spojených s „Příhláškou k výběrovému řízení nebo aukci nákupu elektrické energie a zemního plynu“, zejména okolností, že právně šlo o smlouvu, přičemž závazek s vybraným dodavatelem lze uzavřít v zastoupení navrhovatelky; ostatně námitku neplatnosti navrhovatelka vztáhla toliko ke smlouvě o sdružených službách dodávky elektřiny, a nikoli k právnímu jednání předcházejícímu.

Podle § 1745 ObčZ platí, že smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti. Ve smyslu § 1734 ObčZ platí, že nabídka mezi přítomnými musí být přijata zásadně ihned a z toho také plyne, že účinnost přijetí nastává ihned a smlouva vznikne k účinnosti přijetí stejným okamžikem. Podle § 1725 ObčZ platí, že smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit její obsah.

Z výše prezentovaných zákonných norem tak vyplývá, že závazek s předmětem dodávky elektřiny o vymezeném obsahu byl v posuzovaném případě uzavřen a vznikl, jakmile se střetla vůle obou účastníků, k čemuž došlo na základě podpisů zainteresovaných stran (zprostředkovatele a odpůrce).

V daném kontextu však ERÚ podotýká, že nehodnotil ujednání smlouvy příkazního typu či ujednání obsažená v dohodě o zastupování, potažmo předpoklady a situace, které uzavření závazku se zprostředkovatelem předcházely. Navrhovatelka totiž v řízení

neuvěděla, že by nabídce zprostředkovatele neporozuměla, popř. že by určitým způsobem nebyly dodrženy požadavky spotřebitelského práva.

Těžiště argumentace sporných stran se váže toliko k otázce ne/platnosti závazku s předmětem dodávky elektřiny, přestože v jiném řízení o žádosti bylo identickým subjektům již sděleno, že podle § 17 odst. 7 písm. e) bodu 2. energetického zákona nelze pod předmět řízení podřadit námitku neplatnosti. Námitka neplatnosti je projev vůle smluvní strany, kterou se ohrazuje vůči platnosti právního jednání. V zásadě je taková námitka uplatňována tehdy, pokud druhá smluvní strana po spotřebitelovi něco požaduje, např. splnění smluvní povinnosti, a spotřebitel se ohradí, že smlouva je z určitých zákonných důvodů neplatná, v tomto případě pro absenci podstatných náležitostí smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny podle § 50 odst. 12 energetického zákona (srov. usnesení č. j. 01181-3/2020-ERU ze dne 5. února 2020, kterým byla žádost odložena).

V tomto smyslu je proto argumentace neplatností smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny v rámci sporného řízení týkajícího se nevzniku závazku právně irelevantní.

Energetický regulační úřad ovšem považuje za důležité podrobit revizi následné okolnosti, za kterých měla být uzavřena dohoda o změně závazku, jak plyne z předložených tel. hovorů.

Obsahem v řízení doloženého záznamu tel. hovoru ze dne 10. října 2018 je následující: „*Ano? Dobrý den, u telefonu ... já Vám volám ze společnosti Lidová energie ... Hovořím, prosím Vás, s paní [REDAKCE] Ano, ano ... poprosila pro kontrolu o Vaše datum narození ... [REDAKCE] ... trvalé bydliště [REDAKCE] ... My jsme dostali informaci, že Váš nynější dodavatel, což je X-energy, zvýšil ceny elektrické energie svým zákazníkům ... už byla X-energy o této skutečnosti informována? Ano, no, oni mě dali dopis, že zvyšují energii ... Proto Vám volám, paní [REDAKCE] Je tedy možnost toho dřívějšího připojení, u nás máte být připojena od toho 12. 10. 2019, a jak říkám, je teda možnost toho dřívějšího připojení, když s tím budete souhlasit, my už bysme to zařídili. Jo, za Vás (následuje jistá časová prodleva) Ehm, jo, dobře. Jo, dobře? Ano. Tak já vám děkuji za Váš čas ... Na shledanou. Na shledanou.*“ (zkráceno na relevantní části, v případě podtržených pasáží hovořila navrhovatelka).

Z prezentovaného záznamu odpůrce dovozuje, že navrhovatelka byla obeznámena se smluvním vztahem (resp. jeho změnou - pozn. ERÚ). Energetický regulační úřad z důvodu uvedených níže ovšem tento názor odpůrce nesdílí. Navrhovatelka sice byla obeznámena se vznikem závazku s předmětem dodávky elektřiny, nikoli však s následnou změnou jeho obsahu.

Podle § 1759 ObčZ totiž platí, že smlouva strany zavazuje. Lze ji změnit nebo zrušit jen se souhlasem všech stran, anebo z jiných zákonných důvodů.

Odběrné místo bylo kategorie domácnost, tudíž navrhovatelka má postavení spotřebitele. Z tohoto důvodu je třeba respektovat postuláty plynoucí ze spotřebitelského práva.

Z Dílu 4 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „ObčZ“) lze přitom jednoznačně dovodit, že předmětem této části občanského zákoníku je ochrana spotřebitele při uzavírání smluv a v nich obsažených závazcích. Právním výsledkem je potom ochrana spotřebitele v tom smyslu, že není ze smlouvy zavázaný, pokud pravidla uzavírání smlouvy

nejsou dodržena. Zcela zásadní je potom skutečnost, že spotřebitel od počátku ví, že jedná ve věci uzavření smlouvy podle § 1731 a násl. ObčZ, a že je mu předložený odpovídající návrh smlouvy včetně označení, že se jedná o smlouvu.

K tomuto přistupuje další zákonný požadavek podle § 1811 odst. 1 ObčZ, podle kterého musí podnikatel veškerá sdělení vůči spotřebiteli učinit jasně a srozumitelně v jazyce, ve kterém se uzavírá smlouva.

Energetický regulační úřad akcentuje, že odpůrce těmto požadavkům nedostál. Jednak na začátku hovoru zcela jednoznačně neinformoval navrhovatelku, že mělo jít o uzavření dohody o změně závazku distančním způsobem (změna termínu plnění), čímž ji dostal do nesouměřitelného informačního deficitu, jednak navrhovatelce poskytl neurčité a zavádějící informace.

Sousloví „*Je tedy možnost toho dřívějšího připojení*“ nic nevyovídá o změně dodavatele elektřiny k dřívějšímu datu, navíc je způsobilé uvést v omyl. Odpůrce jako podnikatel v sektoru elektroenergetiky, a osoba tím pádem odborně znalá, si musel být vědom toho, že závazek připojení míří zcela jiným směrem, konkrétně k realizaci připojení zařízení k elektrizační soustavě.

Dalším podstatným deficitem uzavření závazku bylo vlastní jednání odpůrce. Z obsahu smlouvy plyne, že požadovaný termín ukončení dodávky u stávajícího dodavatele elektřiny (obchodní společnosti X Energie, s.r.o.) byl dohodnut na 11. října 2019. Odpůrce uzavřel závazek se zprostředkovatelem, tedy mu muselo být zcela zřejmé, že navrhovatelka se účastnila výběrového řízení a měl povědomost o existenci dohody o zastupování. Ostatně jinak by ani závazek nemohl uzavřít.

Z plné moci ze dne 30. března 2017, prokazující dohodu o zastupování mezi navrhovatelkou a odpůrcem (aniž by ERÚ blíže posuzoval její obsah) mj. vyplynulo, že činit právní jednání týkající se uzavřeného závazku mohl a měl toliko zprostředkovatel (srov. „*uzavírat dohody všeho druhu - vše v souvislosti s dodávkami elektrické energie*“). Dohodu o zastupování navrhovatelka u zprostředkovatele vypověděla až písemností ze dne 25. dubna 2019.

Energetickému regulačnímu úřadu potom není známo, proč ohledně dohody o změně závazku (změna termínu realizace dodávek elektřiny) odpůrce kontaktoval přímo navrhovatelku, a nikoli zprostředkovatele, se kterým již dříve právně jednal. Odpůrce si musel být vědom, že osobou k danému jednání způsobilou je právě a jen zprostředkovatel.

Odpůrce s navrhovatelkou nejenže nejednal ve věci uzavření smlouvy poctivě, nýbrž také nedodržel informační požadavky § 1811 ObčZ.

Pakliže navrhovatelka odpověděla „*jo, dobře*“, nemohla si být vědoma existence návrhu na změnu závazku, a tudíž ani učinit právně relevantní jednání (udělit souhlas). Okolnost, že navrhovatelka byla zaskočena vyplývá též z existence jisté časové prodlevy mezi sdělením odpůrce a vlastní odpovědí navrhovatelky včetně způsobu jejího vyjádření („*Ehm*“).

Přijatý závěr ostatně podporuje též druhý doložený záznam tel. hovoru ze dne 22. března 2019: „*Lidová energie, dobrý den. Mluvím s paní [REDAKCE] Ano. Dobrý den, ... určitě Vám byly odeslané dvě upomínky na to, že tady nemáte zaplacené dvě zálohy za listopad 2018. Ehm. Komu já nezaplatila? Lidové energii? Ano. Aha, a proč já neplatila,*

já neměla, jo já nevím, proč já nezaplatila. Ehm. Protože od nás odebíráte energii, elektřinu. Já vím, ale já E.ON zaplatila nějakou částku ... Vy jste u nás připojena od 9. 11. 2018 ... 1.550 Kč je ta záloha ... To nějaké nedorozumění ... Takhle to chcete vyúčtovat? Necháme to nakonec, dobře. ...“ (opětovně zkrácený přepis).

Z obsahu záznamu je patrné, že navrhovatelka nevěděla, že by pro rok 2018 měla zálohy platit odpůrci, když sama potvrdila, že platila jiné obchodní společnosti. Navrhovatelka si tak maximálně mohla být vědoma existence smlouvy zakládající závazek s předmětem dodávky elektřiny, nicméně až počínaje dnem 11. října 2019, kdy měl být fakticky realizován hlavní předmět závazku.

Do doby nastoupení časového určení dohodnutého ve smlouvě tak ze strany odpůrce šlo o neobjednané plnění ve smyslu § 1838 ObčZ, dle kterého platí, že dodal-li podnikatel spotřebiteli něco bez objednávky a ujal-li se spotřebitel držby, hledí se na spotřebitele jako na poctivého držitele. Spotřebitel nemusí na své náklady podnikateli nic vracet, ani ho o tom vyrozumět.

Navrhovatelka v rámci možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí taktéž vnesla návrh na schválení dohody o uzavření smíru obsahující výčet povinností sporných stran (např. dodávka elektřiny za cenu elektřiny ve výši 1.299 Kč/MWh). Odpůrce s navrhovatelkou vymezenými podmínkami nesouhlasil, zejména s ohledem na cenu (srov. „k 12. 1. 2019 došlo ke změně ceníku, a to na částku 1844 Kč/MWh, stálý měsíční poplatek 149 Kč“). Jako alternativní nabídl dodávku elektřiny za částku 1.700 Kč/MWh + 50 Kč (stálý měsíční poplatek). K uzavření smíru proto nedošlo.

V daném kontextu se ERÚ nicméně podivuje na tím, proč odpůrce za dodanou elektřinu uplatňuje cenu ve výši 1.844 Kč/MWh, když přímo ve smlouvě se po dobu tří let zavázal navrhovatelce dodávat elektřinu za 1.299 Kč/MWh (cena za VT výslovně uvedená v části nadepsané jako „Doba trvání smlouvy a ceny produktů“). Tato otázka však není předmětem tohoto řízení, a proto nebude ani blíže posuzována.

P o u č e n í o o p r a v n ě m p r o s t ř e d k u :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu.

Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

JUDr. Zdeněk Zdvihal

**oprávněná úřední osoba
oddělení sporných a schvalovacích řízení**

Rozdělovník: [REDACTED]

Lidová energie s.r.o.